

ปณจสตกิกฺขุ วัตถุ ๗

“ สพฺพตฺถ เว สปฺปฺริสา วนฺนตฺติ อิมํ ฌมฺมเทสนํ สต
ถา เขตวเน วิหรนฺโต ปณจสเต กิกฺขุ อารพฺภ กเถสิ ๗

พระศาสดาเสด็จเมืองเวรัธชา

(หน้า ๔๔-๔๕ เทสนา เวรัธชา — อุปสนฺตา ว วิหรนฺตฺติ)

เทสนา เวรัธชา ยํ สมฺภูจฺจิตา ๗ ปจฺมโพธิยํ หิ ภควา
เวรัธชํ คนฺตฺวา เวรัธเชน พุราหฺมณฺน นิมฺนฺตฺโต ปณจ
หิ กิกฺขุสเตหิ สหฺธิ วัสสํ อุปคจฺฉิ ๗ เวรัธโช พุราหฺมโณ มาราวณฺณ
เนนอวณฺณฺโณ เอกทิวสฺสปี สตฺถารํ อารพฺภ สตี น อุปฺปาเทสิ ๗ เวรัธ
ชาปีทฺพุกิกฺขา อโหสิ ๗ กิกฺขุ สนฺตรพาหิรํ เวรัธชํ ปิณฺฑาย
จริตฺวา ปิณฺฑปาตํ อลภนฺตา กิลมฺมึสุ ๗ เตสํ อสฺสวาณิชกา
ปตฺถปตฺถปฺลกํ กิกฺขํ ปณฺญาเปสฺสุ ๗ เต กิลมฺนฺเต ทิสฺวา มหา
โมคฺคฺลฺลานตฺเถโร ปจฺโวชํ โภเชตฺถกาโม อุตฺตรกฺรุ จ ปิณฺฑาย ปเว
เสตฺถกาโม อโหสิ ๗ สตฺถา ตํ ปฏฺิกฺขิปี ๗ กิกฺขุณํ เอกทิวสฺสปี ปิณฺฑ
ปาตํ อารพฺภ ปรีตฺตาโส นาโหสิ ๗ อิจฺฉาจารย์ วชฺเชตฺถวาว วิหรฺสิสุ ๗
สตฺถา ตตฺถ เตมาสฺวสิตฺวา เวรัธชํ พุราหฺมณฺมํ อปฺโลเกตฺวา เตน
กตสฺสการสมฺมาโน ตํ สรณฺสุ ปตฺติฏฺจาเปตฺวา ตโต นิกฺขนฺโต อนุ
ปฺพุเพน จาริกญฺจรมานอฺเอกสมฺมึ สมเย สวตฺถึ ปตฺวา เขตวเน วิ
หาสิ ๗ สวตฺถึวาสิโน สตฺถุ อากนฺตฺกภตฺตานิ กรฺสิสุ ๗ ตทา ปน
ปณจสตฺมตฺตา วิฆาสาทา กิกฺขุ นิสฺสาย อนฺโตวิหาเรเยว วสนฺติ ๗
เต กิกฺขุณํ ภูตฺตาวเสสฺยานิ ปณฺตีโกชนานิ ภูตฺชิตฺวา นิตฺถายิตฺวา
อฺภูจาย นทฺตีรํ คนฺตฺวา นทฺนฺตา วคฺคนฺตา มลฺลมฺภูจฺยฺพุทฺธํ ยฺชณฺน

ตา กัฬนฺตา อนฺโตวิหาเรปี พหิวินาเรปี อนาจารย์เมว จรณฺติ ฯ
ธมฺมสภายํ กถํ สมนฺนจาเปสฺสุ “ ปสฺสธาวุโส, อิเม วิฆาสาทา
ทฺพภิกฺขกาเล เวรณฺชายํ กณฺจิจิการํ น ทสฺเสสฺสุ, อิทานิ ปน เหว
รฺพานิ ปณฺีตโกชนานิ ภูณฺชิตฺวา อนเกปฺปการํ วิการํ ทสฺเสนฺตา วิ
จรณฺติ; ภิกฺขุ ปน เวรณฺชายํปี อุปสนฺตรูปา วิหริตฺวา อิทานิปี
อุปสนฺตา ว วิหฺรณฺตีติ ฯ

พระศาสดาตรัสว่าโลกกษาดก

(หน้า ๔๕-๔๗) สตุถา ธมฺมสภํ คนฺตฺวา — ปญฺจสตภิกฺขุ วตฺตุ)

สตุ
ธมฺมสภํ คนฺตฺวา “ ภิกฺขเว ก็ กเถถาติ ปุจฺฉิตฺวา, “ อิทนฺนา
มาติ วุตฺเต, “ ปุพฺเพเปเต คทฺรภโยนิยํ นิพฺพตฺตา ปญฺจสตา
คทฺรภา หุตฺวา ปญฺจสตันํ อาชานียสินฺธวานํ อลฺลรสมฺมุทิกปานก
ปีตาวเสสฺ อุจฺฉินฺนจกสฺมํ อฺทเกน มทฺทิตฺวา มกจิปิไลติกาหิ ปริส
สาวิตตฺตา ‘วาโลทกนฺติ สงฺขยํ คตํ อปฺปรสํ นิหีนํ ปิวิตฺวา
มธฺมตฺตา วิย นทนฺตา วิจรีสูติ วตฺวา รณฺณา เตสฺ สทฺทํ สุต
วา ปุจฺฉิตฺเตนโพธิสตุเตน รณฺโณ กถิตํ เตสํ กิริยํ ทสฺเสนฺโต

“ วาโลทกํ อปฺปรสํ นิหีนํ

ปีตฺวา มโห ชายติ คทฺรภานํ,

อิมญฺจ ปีตฺวาน รสํ ปณฺีตํ

มโห น สณฺชายติ สินฺธวาน ฯ

อปฺปมฺปิวิตฺวาน นิหีนชจฺโจ

ส มชฺชตี เตน ชนินฺนท พุจฺจโ,

โธรยหลีโล จ กุลมฺหิ ชาโต

น มชฺชตี อคฺครลํ ปวีตฺวาตี

อิมํ วาโลทกชาตํ วิตฺถาเรน กเถตฺวา “ เอวํ ภิกฺขเว สปฺ
ปฺริสา โลภธมฺมํ วิวชฺเชตฺวา สุจิตฺกาเลปี ทุกฺจิตฺกาเลปี นิพฺพิกา
ราว โหนฺตฺตี อนุสนฺธิ ฆมฺเฏตฺวา ธมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ คาถมาห

“ สพฺพตฺถ เว สปฺปฺริสา วชฺนฺตี

น กามกามา ลปฺยนฺตี สนฺโต,

สุเขน พุฏฺฐา อถฺวา ทุกฺเขน

น อุจฺจาวจํ ปณฺฑิตา ทสฺสยฺนฺตฺตีติ ฯ

ตตฺถ “ สพฺพตฺถาติ: ปญฺจกฺขนฺธาทีเกเทสุ สพฺพธมฺเมสุ ฯ
สปฺปฺริสาติ: สปฺปฺริสา ฯ วชฺนฺตฺตีติ: อรหตฺตมคฺคณาณฺเณ อปกทฺตมฺน
ตา ฉนฺทราคํ วิชฺชนฺตี ฯ น กามกามาติ: กามे กามยฺนฺตา, กาม
เหตุกามการณา ฯ ลปฺยนฺตี สนฺโตติ: พุทฺธาทโย สนฺโต กามเหตุ
เนว อตฺตนา ลปฺนฺตี น ปรี ลปาเปนฺตี ฯ เย หิ ภิกฺขาย ปวีฏฺฐา อิจ
ฉาจาเร จิตฺตา “ ก็ อุปาสกํ สุขํ เต ปุตฺตทวารสฺส, ราชโจราทีนํ
วเสน ทฺวิปทจตุปฺปเทสุ นตฺถิ โกจฺจิ อุปทฺทโวติอาทีนํ วทฺนฺตี,
เต ลปฺยนฺตี นาม ฯ ตถา ปน วตฺวา “ อาม ฆนฺเต สพฺเพสํ โน
สุขํ, นตฺถิ โกจฺจิ อุปทฺทโว, อิทานิ โน เคหํ ปหฺตฺนฺนปानํ, อีธฺเว
วสธาติ อตฺตานํ นิมนฺตาเปตฺวา^๑ ลปาเปนฺตี นาม ฯ สนฺโต ปน
อิทํ อุภยํปี น กโรนฺตี ฯ สุเขน พุฏฺฐา อถฺวา ทุกฺเขนาติ เท
สนามตฺตเมตํ ฯ อฏฺฐหิ ปน โลภธมฺเมหิ พุฏฺฐา ตฺถฺจฺจิทาวมจฺจ
ภาววเสน วา วณฺณภณฺนอวณฺณภณฺนวเสน วา อุจฺจาวจํ อากาเร
ปณฺฑิตา น ทสฺสยฺนฺตฺตีติ ฯ

เทศनावसाने पशु सोतापतुतिफलातिनि पापुणीसुति च
पलुजसतगिगुवतुतु च
